

УДК 636.2.09: 618.61

INVOLUTION OF REPRODUCTIVE ORGANS AND REPRODUCTIVE FUNCTIONS IN BEEF COWS**ІНВОЛЮЦІЯ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ І ФУНКЦІЙ У КОРІВ М'ЯСНОГО НАПРЯМКУ ПРОДУКТИВНОСТІ****Ugnivenko A.M. / Угнівенко А.М.***д. с.-х. н., проф. / d.a.s., prof.*

ORCID: 0000-0001-6278-8399

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15, 03041**National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,
Kyiv, Heroiv Oborony, 15, 03041***Demchuk S.Y. / Демчук С.Ю.***Інститут розведення і генетики тварин ім. М.В. Зубця**сmt. Чубинське, Київської області, вул. Погребняка 1, 08321**Institute of animal breeding and genetics**smt. Chubinske, Kyiv oblast, Pogrebnyaka Str.1, 08321*

Анотація. У роботі наведені дані, що у корів української м'ясної породи відновлення частин тіла, змінених у зв'язку з тільністю і родами, відбувається не однаково за різних умов утримання. Найшвидше після родів досягають свого початкового стану за пасовищного утримання корів: відновлення зв'язок таза - за 3,3 доби; зникнення набряку зовнішніх статевих органів - за 4,4 доби; зникнення набряку вимені - за 3,0 доби; відновлення конфігурації живота за 3,0 доби. Під час прив'язного утримання самиць відновлення зв'язок таза відбувається пізніше відповідно на 5,1 доби, зникнення набряку зовнішніх статевих органів – на 2,0, зникнення набряку вимені – на 3,2 та відновлення конфігурації живота – на 2,9 доби.

Ключові слова: Інволюція статевих органів, корови, м'ясний напрямок продуктивності.

Вступ

На термін інволюції статевих органів у корів м'ясних порід впливає сезон їх родів. Після отелення ранньою весною інволюція матки завершується через 20-25 діб, а в літньо-осінній сезон вона скорочується. За умов ПрАТ «Агро-Союз» Дніпровської області у корів голштинської породи інволюції матки триває 23 доби, виділення лохій – 17,8, відновлення крижово-сідничних зв'язок – 6,7 діб [1]. Фізіологічно нормальний перебіг періоду після родів спостерігають у 65 % корів. У 11,1 % корів реєструють субінволюцію матки та ендоматрити. Ендоматрити досить поширене захворювання, є наслідком дистозії [2] іносять значні втрати через негативний вплив на відтворювальну здатність і молочну продуктивність [3].

В Україні створюють м'ясне скотарство. Фахівець, хоча і знає прояв інволюції статевих органів у післяродовий період, але бачить самиць у стаді не часто, і не може передбачати характер їх відновлення. Але ж основною ознакою продуктивності в м'ясному скотарстві є відтворювальна здатність. Нажаль щодо термінів прояву інволюції зовнішніх статевих органів у м'ясних корів за різних умов утримання, які можливо використати для обґрунтування технології виробництва від них продукції не достатньо. Тому метою роботи є вивчення

термінів інволюції статевих органів у самиць української м'ясної породи за різних умов їх утримання.

Матеріал і методи дослідження

Інволюцію статевих органів і функцій самиць української м'ясної породи відповідно до різних умов утримання досліджували у племінному заводі «Воля» Черкаської області. Для цього дібрали чотири групи самиць віком від 4 до 7 років. Корів першої групи (I гр. – контроль) утримували прив'язаними до, під час, і після родів. Другої (II гр.) утримували до родів у загоні безприв'язно. У родильне відділення їх переводили за 15-20 дів до родів. Телилися вони неприв'язані в станках (3,5 x 3,0 м) родильного відділення. Виводили їх звідти через місяць після отелення. Корів третьої групи (III гр.) утримували безприв'язно у загоні. За 15-20 дів перед родами їх заганяла в станки родильного відділення, а безпосередньо перед родами в бокси розміром 3,5 x 5,0 м. Через три доби після родів їх випускали в окремий загін у середині приміщення. Корів четвертої групи (IV гр.) випасали. За 15-20 дів до отелення їх відділяли в загін з накриттям. Через дві-три доби після родів корів випускали пастися на пасовище без телят.

Для вивчення інволюції матки та інших органів, змінених у зв'язку з тільністю і родами, користувалися методами клінічного спостереження та біохімічних досліджень лохій на наявність муцинів за лабораторної діагностики ендометритів. Для цього використовували реакцію осаджування муцинів однопроцентним розчином оцтової кислоти.

Результати дослідження їх аналіз і узагальнення

За пасовищного утримання корів (IV - гр.) зв'язки таза у них досягають свого початкового стану найшвидше (3,3 доби після родів; табл. 1). Якщо моціон прискорює, то стійлове утримання корів стримує відновлення статевих органів після родів. Найдовше (8,4 доби) відновлення зв'язок таза відбувається у самиць за прив'язного утримання. Швидше зникають набряки зовнішніх статевих органів і вимені після родів, а також відновлюється конфігурація живота у корів, що перебувають на пасовищі порівняно з тими, що знаходяться на прив'язі.

Таблиця 1

Термін (дів) інволюції зовнішніх статевих та інших органів після родів,
M±m

Група	n	Відновлення зв'язок таза	Зникнення набряку зовнішніх статевих органів	Зникнення набряку вимені	Відновлення конфігурації живота
I	23	8,4±3,3	6,4±1,9	6,2±3,0	5,9±2,1
II	24	5,5±2,0	5,5±2,0	3,5±1,6	4,0±1,3
III	25	4,2±1,5	5,4±1,9	3,5±1,1	4,3±1,6
IV	22	3,3±1,3	4,4±1,6	3,0±1,2	3,0±1,1

Децо довше відбувається цей процес у корів другої і третьої груп, які перебувають за умов безприв'язного утримання. Таким чином одержані дані безперечно свідчать про те, що проведення отелень корів за умов безприв'язного утримання, а особливо на пасовищах, позитивно впливає на

інволюцію статевих органів і тканин після родів.

Умови утримання під час тільності і родів впливають на відновлення статевої циклічності і тривалість сервіс-періоду піддослідних корів (табл. 2). Найбільш тривалий (100,4 доби) період від родів до першої охоти є у корів другої групи, а першої і третьої він коротший і становить в середньому 88,0 і 78,5 доби відповідно.

Найкоротшим сервіс-період є у корів, яких утримують на пасовищі. Тривалість його достатня, щоб одержувати щорічно приплід. Період від родів до першої охоти у корів, що хворіли на ендометрит, складає 135,4 доби. Із них 20,8 % корів вибуває після чотирьох – п'яти безрезультативних осіменінь, 4,2 залишається неплідними, а 75 % самовиліковуються. Останні запліднюються через 230,3 доби після родів.

Таблиця 2

Прояв статевої функції після родів у корів за різних умов утримання

Група	n	Кількість днів від родів до першої охоти	Сервіс-період, днів
I	4	88,0±13,6	219,5±29,3
II	22	100,4±7,2	142,3±10,9
III	23	78,5±3,2	102,8±5,4
IV	20	59,3±7,5	77,8±11,3

У лохіях лише 17,4 % корів, що знаходяться за умов прив'язного утримання (першої групи) є муцини від сьомої до тридцятої доби після родів (табл. 3). У 82,6 % корів цієї групи муцини відсутні. У них встановлено діагноз – післяродовий катаральний ендометрит. За утримання корів на пасовищі муцини впродовж досліджень є у лохіях 95,2 % особин. У 4,8 % із них діагностовано післяродовий катаральний ендометрит.

Таблиця 3

Наявність муцинів у лохіях корів впродовж періоду після родів

Група	n	Виявлено муцини		Муцини відсутні	
		корів	%	корів	%
I	23	4	17,4	19	82,6
II	24	22	91,7	2	8,3
III	25	23	92,0	2	8,0
IV	21	20	95,2	1	4,8

За безприв'язного утримання корів другої та третьої груп у 91,7 та 92,0 % із них містяться муцини у лохіях впродовж досліджень. У 8,3 та 8,0 % корів муцини відсутні від десятого і чотирнадцятого днів після родів до кінця досліджень. Їм установлено діагноз післяродовий катаральний ендометрит.

Висновки

У корів української м'ясної породи інволюція зовнішніх статевих органів (відновлення зв'язок таза і конфігурація живота та зниження набряку вимені і зовнішніх статевих органів) відбувається найшвидше за пасовищного утримання. За прив'язного утримання ці процеси проходять найдовше.

Література

1. Корейба, Л.В. (2017). Особливості перебігу тільності, отелення та після отельного періоду у корів чорно-рябої голштинської породи в умовах ПрАТ «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпровської області. Іваново: Научный мир, Вып. 48. Т. Ч. – С. 84-88.
2. Benzaquen, M.E., Risco, G.A., Archbald, L.F., Melender, P., Thatcher, M.I., Thatcher, W.W. (2007). Rectal temperature, calving-related factors, and the incidence of puerperal metritis in postpartum dairy cows // J. Dairy Sci., 90:2804-2814.
3. Selk, G. (2018). Calving Time Management for Beef Cows and Heifers Oklahoma Cooperative Extension Service. OSU Extension Fact Sheets. <http://factsheets.okstate.edu/documents/e-1006-calving-time-management-for-beef-cows-and-heifers/>

References

1. Benzaquen, M.E., Risco, G.A., Archbald, L.F., Melender, P., Thatcher, M.I., Thatcher, W.W. (2007). Rectal temperature, calving-related factors, and the incidence of puerperal metritis in postpartum dairy cows // J. Dairy Sci., 90:2804-2814.
2. Korejba, L.V. (2017). Osobly`vosti perebigu til`nosti, otennyya ta pislya otel`nogo periodu u koriv chorno-ryaboyi golshtyn's'koyi porody` v umovax PrAT «Agro-Soyuz» Sy`nel'ny`kiv's'kogo rajonu Dniprov's'koyi oblasti. Y`vanovo: Nauchnyj my`r, Вып. 48. Т. Ч. – С. 84-88.
3. Selk, G. (2018). Calving Time Management for Beef Cows and Heifers Oklahoma Cooperative Extension Service. OSU Extension Fact Sheets. <http://factsheets.okstate.edu/documents/e-1006-calving-time-management-for-beef-cows-and-heifers/>

Abstract. *The data indicating that recovery of body parts of the cows that have been changed during gestation and calving occurs not uniformly depending on the housing system. The most rapid recovery has been achieved when the cows were kept on pastures: pelvic ligaments recovered in 3,3 days, swollenness of vulva disappeared in 4,4 days, udder edema reduced in 3,0 days, belly conformation normalized in 3,0 days. Under the tie stall housing system the females recovered after calving much later and pelvic ligaments went back to normal condition 5,1 days later, swollenness of vulva – 2,0 days later, udder edema – 3,2 days later and belly conformation – 2,9 days later as compared to pastures.*

Keywords: *Reproductive organs involution, cows, beef productivity.*

Стаття відправлена: 21.09.2018 р.

© УГНІВЕНКО А.М.